

29. 12. 2005

ID: 37858

Hodnocení důkazu

Má-li odvolací soud jiný názor než soud prvního stupně na věrohodnost výpovědi účastníka nebo svědka, nesmí z toho vyvodit jiný skutkový závěr než soud prvního stupně (ani závěr, že tyto výpovědi jsou z hlediska výsledku dokazování irelevantní), jestliže důkaz sám neopakoval.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 8/2004, ze dne 5.2.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobců A/ F. M., B/ A. M., obou zastoupených, advokátem, proti žalovaným 1/ M. F., 2/ I. F., oběma zastoupeným, advokátem, o zaplacení 300 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 6 C 251/99, o dovolání žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. dubna 2003, č.j. 19 Co 280/2001-135, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. dubna 2003, č.j. 19 Co 280/2001-135, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobci se domáhali zaplacení 300 000 Kč s tím, že dne 19. 12. 1996 tuto částku půjčili žalovaným na základě smlouvy o půjčce a žalovaní ani na výzvu půjčené peníze žalobcům nevrátili.

Okresní soud v Prostějově rozsudkem ze dne 7. prosince 2000, č.j. 6 C 251/99-112, žalobu na zaplacení částky 300 000 Kč zamítl, a rozhodl o nákladech řízení. Z provedených důkazů dovodil, že žalobci neprokázali uzavření smlouvy o půjčce, ani že by žalovaný obnos žalovaným předali.

K odvolání žalobců Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 19. dubna 2003, č.j. 19 Co 280/2001-135, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalovaným uložil povinnost zaplatit žalobcům 300 000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, a rozhodl o nákladech řízení. Vycházeje výlučně z důkazů provedených již soudem prvního stupně, hodnotil je odlišně a uzavřel, že žalobci prokázali, že dne 19. 12. 1996 předali žalovaným částku 300 000 Kč na základě ústní smlouvy o půjčce uzavřené bez konkrétního data splatnosti, přičemž zapůjčenou částku jim žalovaní přes výzvu nevrátili.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalovaní dovolání, v němž namítají, že tento rozsudek vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování a že spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Mají za to, že provedenými důkazy žalobci neprokázali ani uzavření smlouvy o půjčce a ani to, že žalovaným peníze předali. Výpovědi žalobce a žalobkyně jsou rozporné, a rovněž údaje obsažené ve výpovědi svědka I. P. se odchyľují o toho, co tento svědek uvedl o okolnostech při údajném předávání peněz v písemném potvrzení ze dne 10. 11. 1998. Právě z tohoto důkazu, tj. z výpovědi svědka P., která ani nezapadá do skutkového děje vylíčeného ostatními svědky a účastníky, však odvolací soud učinil svůj skutkový závěr. Žalovaní navrhli, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2000 – dále jen „o. s. ř.“ (srov. část 12, hlavu I, bod 17 zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony); po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. k tomu legitimovanými osobami (žalovanými), a že jde o rozsudek, proti němuž je dovolání podle § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné, přezkoumal bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. a shledal dovolání opodstatněným.

Dovolací soud je podle ustanovení § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich obsahovým vymezením. Z úřední povinnosti posuzuje pouze vady taxativně vyjmenované v ustanovení § 237 odst. 1 o.

s. ř. (tzv. zmatečnost,) a je-li dovolání přípustné i jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř.). Zatímco vady způsobující zmatečnost rozhodnutí odvolacího soudu tvrzeny nebyly, a jejich existence nevyplývá ani z obsahu spisu, trpí řízení jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Skutkový stav zjištěný soudem prvního stupně může doznat změn i v důsledku odvolacím soudem odchylného hodnocení důkazů, které byly provedeny již soudem prvního stupně (o nové hodnocení důkazů ve vlastním smyslu jde tam, kde odvolací soud má jiný názor na spolehlivost důkazního prostředku). Zásada, podle níž odvolací soud není vázán skutkovým stavem, jak je zjistil soud prvního stupně (§ 213 odst. 1 o. s. ř.), neznamená (zejména s přihlédnutím k zásadám přimosti a ústnosti), že by se odvolací soud mohl bez dalšího odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně, zejména pokud bylo čerpáno z výpovědí, popřípadě přednesů účastníků řízení a svědků. Má-li odvolací soud jiný názor než soud prvního stupně na věrohodnost výpovědi účastníka nebo svědka, nesmí z toho vyvodit jiný skutkový závěr než soud prvního stupně (ani závěr, že tyto výpovědi jsou z hlediska výsledku dokazování irelevantní), jestliže důkaz sám neopakoval (srov. § 213 odst. 2 o. s. ř.). Při hodnocení důkazů (§ 132 o. s. ř.) totiž spolupůsobí kromě věcného obsahu výpovědi, který je zachycen v obsahovém protokolu, i další skutečnosti, které v protokole být zachyceny nemohou (např. přesvědčivost vystoupení vypovídající osoby, plynulost a jistota výpovědi, ochota vypovídat přesně na dané otázky apod.). Má-li tedy odvolací soud pochybnosti o správnosti skutkových závěrů soudu prvního stupně, ke kterým tento soud dospěl hodnocením provedených důkazů, musí zopakovat důkazy, ze kterých soud prvního stupně vycházel, popřípadě provést k objasnění rozhodných skutečností další důkazy (shodně rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27. 6. 1968, sp. zn. 2 Cz 11/68, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 92/1968). Neučiní-li tak, lze považovat jeho skutkové závěry za nepodložené, učiněné v rozporu s ustanoveními § 132, § 211 a § 213 o. s. ř.; odvolací řízení je v takovém případě postiženo vadou ve smyslu § 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř. (shodně např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 22. listopadu 1996, sp. zn. 3 Cdon 977/96; ze dne 18. prosince 1997, sp. zn. 3 Cdon 635/96; ze dne 27. března 2002, sp. zn. 33 Odo 2/2002).

Z obsahu spisu vyplývá, že soud prvního stupně po výslechu účastníků řízení vyslechl rovněž svědky I. P., J. K., E. K., F. Š., M. F., JUDr. L. S. a R. C. a provedl listinné důkazy. Po hodnocení všech těchto důkazů postupem podle § 132 o. s. ř. učinil svůj skutkový závěr o tom, že žalobci neprokázali uzavření smlouvy o půjčce, ani předání částky 300 000 Kč žalovaným. Z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně vyplývá, že z provedených důkazů vzal za prokázané pouze to, že žalobci dne 19. 12. 1996 převzali od I. P. v jeho kanceláři odstupné za uvolněný byt v částce 300 000 Kč. Má však zato, že ze žádného relevantního v řízení provedeného důkazu spolehlivě nevyplývalo, že by tuto částku žalobci půjčili žalovaným na zaplacení kupní ceny za nemovitost, kterou tito dne 10. 12. 1996 koupili od R. C., a že by zmíněný finanční obnos žalovaným předali. Žalobcům soud prvního stupně neuvěřil proto, že v jejich výpovědích shledal významné rozpory týkající se údajného pohybu peněz po jejich přebrání od svědka P. Výpovědi svědků M. F. a F. Š. podporující tvrzení žalobců shledal nevěrohodnými s tím, že oba tito svědci „prezentovali skutečnosti naznačující negativní vztahy k žalovaným“ a z výpovědi svědka I. P. - po konfrontaci s údaji obsaženými v písemném potvrzení, které tento svědek vystavil dne 10. 11. 1998 - vzal soud za prokázané pouze dílčí údaje ohledně výplaty peněz žalobcům, nikoli však již jejich předání žalovanému. Výpovědi svědkyň J. K. a E. K. zhodnotil jako důkazy, které nemohou k objasnění věci relevantně přispět. K podpoře závěru o neprokázání půjčky pak použil soud prvního stupně rovněž výpovědi svědků JUDr. L. S. a R. C., jakož i písemná potvrzení R. C. z 10. 12. 1996 a 16. 12. 1996 o tom, že kupní cena za nemovitost mu byla žalovanými v daných dnech zaplacená (podle tvrzení žalobců měly být peníze z půjčky předány žalovaným na tentýž účel až dne 19. 12. 1996). Lze uzavřít, že soud prvního stupně při zjištění skutkového stavu věci čerpal podstatnou měrou jak z výpovědi účastníků řízení, tak - s výjimkou svědkyň K. a E. K. - z výpovědí jím slyšených svědků a na hodnocení pravdivosti, resp. věrohodnosti těchto důkazů, svůj skutkový závěr založil. Odvolací soud naproti tomu při jednání 16. 4. 2003, aniž provedl jakýkoli důkaz, či některý z důkazů zopakoval (čtení protokolů z jednání soudu prvního stupně, při nichž byly svědci slyšeni, nelze za provedení či opakování důkazů považovat) - při konstatování, že se se skutkovými závěry soudu prvního stupně neztotožnil - dospěl k závěru, že k uzavření smlouvy o půjčce mezi žalobci a žalovanými došlo. Jak vyplývalo z odůvodnění jeho rozsudku, stěžejní pro svůj závěr shledal právě výpověď svědka I. P. tak, jak byla zachycena v protokole o výslechu svědka před soudem prvního stupně (ostatní důkazy z hlediska jejich důležitosti, zákonnosti, pravdivosti a věrohodnosti nehodnotil vůbec) a s odkazem na ustanovení § 220 odst. 2 o. s. ř. pak rozsudek soudu prvního stupně změnil, maje za to, že skutkový stav věci zjistil po regulérním doplnění dokazování změnil.

Lze uzavřít, že skutkové závěry odvolacího soudu jsou nepodložené, neboť byly učiněny v rozporu s ustanoveními § 132, 211 a 213 o. s. ř., a že řízení před odvolacím soudem je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř.; Nejvyšší soud proto napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, věta za středníkem, odst. 2, věta první, o. s. ř.).

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)